

A locarnói szerződések

1925. 10. 16.

A locarnói tárgyalásokat bevezető közvetlen lépést – az 1924. évi genfi jegyzőkönyv gondolatmenetéhez kapcsolódva – Németország az 1925. február 9-én Franciaországhoz, majd a többi szövetséges hatalmakhoz intézett jegyzékkel tette meg. Ebben felújította Cuno kancellár 1922. december 13-i javaslatát egy rajnai garanciális szerződés megkötésére vonatkozóan, amelyet akkor Franciaország nem fogadott el.

A locarnói konferencia következményeként Németországot 1926. szeptember 8-án felvették a Nemzetek Szövetségébe, amelyben nagyhatalomként a Biztonsági Tanács állandó tagja lett. 1926. december 12-én a győztes államok határozatot hoztak Németország katonai ellenőrzésének megszüntetéséről.

A Rajna-vidék kiürítését az angol csapatok 1926 novemberében, a francia csapatok 1930. június 29-én fejezték be, tehát a versailles-i szerződésben megállapított 5 évnél korábban.

Hitler uralomra jutása után Németország 1935. március 16-án egyoldalúan felmondta a versailles-i szerződés katonai rendelkezéseit (V. rész). Bevezette az általános hadkötelezettséget, majd egy évvel később, 1936. március 7-én felmondta a locarnói szerződést, a versailles-i szerződés 42–43. cikkeit, és csapataival megszállta a Rajna-vidék demilitarizált övezetét. **(N.I.)**

Forrás:

Halmosy Dénes: *Nemzetközi szerződések 1918–1945. A két világháború közötti korszak és a második világháború legfontosabb külpolitikai szerződései.* Második, átdolgozott és bővített kiadás. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Gondolat Könyvkiadó, 1983, Budapest. 233–247.

A LOCARNÓI KONFERENCIA ZÁRÓJEGYZŐKÖNYVE¹

A német, belga, brit, francia, olasz, lengyel és csehszlovák kormányok képviselői, akik 1925. október 5-től 16-ig Locarnóban összeültek, hogy közös egyetértéssel keressék az eszközöket népeiknek a háború csapásaitól való megóvására, és hogy az esetleg közülük egyesek között keletkezhető bármilyen természetű viszályok békés rendezéséről gondoskodjanak,

jóváhagyták az őket érintő szerződéseknek és egyezményeknek a jelen konferencián kidolgozott tervezeteit, amelyek kölcsönösen az alábbiakra vonatkoznak:

Szerződés Németország, Belgium, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország között (A melléklet).

Választott bírósági egyezmény Németország és Belgium között (B melléklet).

Választott bírósági egyezmény Németország és Franciaország között (C melléklet).

Választott bírósági szerződés Németország és Lengyelország között (D melléklet).

Választott bírósági szerződés Németország és Csehszlovákia között (E melléklet).

Ezen okmányokat, amelyek már most ne varietur parafálva vannak, a mai nappal keltezik, megegyezés állván fenn az érdekelt Felek képviselői között az iránt, hogy az őket érintő okmányok forma szerinti aláírása végett ez év december 1-jén Londonban találkozzanak.

Franciaország külügyminisztere közli, hogy a fentebb említett választott bírósági szerződéstervezetekhez kapcsolódóan Franciaország, Lengyelország és Csehszlovákia Locarnóban hasonlóképpen egyezménytervezetekben állapodtak meg, hogy az említett szerződések előnyeit egymásnak kölcsönösen biztosítsák. Ezeket az egyezményeket szabályszerűen le fogják tenni a Nemzetek Szövetségénél, de Briand úr másolataikat már most az itt képviselt hatalmak rendelkezésére bocsátja.

Nagy-Britannia külügyminisztere javasolja, hogy válaszul bizonyos, Németország kancellárja és külügyminisztere által a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 16. cikkének magyarázatára vonatkozóan előterjesztett kérdésekre, intézzék hozzájuk a tervezetben ugyancsak idecsatolt levelet (F melléklet), és pedig egy időben a fent említett okmányok forma szerinti aláírásával. Ezt a javaslatot elfogadták.

Az itt képviselt kormányok képviselői kifejezik abbeli szilárd meggyőződésüket, hogy ezen szerződések és egyezmények életbelépése nagymértékben hozzá fog járulni a nemzetek közötti erkölcsi konfliktus enyhülésének előidézéséhez, erősen meg fogja könnyíteni sok politikai és gazdasági problémának a népek érdekeinek és érzéseinek megfelelő megoldását, és az európai békét és biztonságot megerősítve alkalmas lesz arra, hogy a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 8. cikkében előírányzott leszerelést hatékony módon siettesse.

¹ A locarnói szerződéseket 1925. október 16-án parafálták, és Londonban december 1-jén írták alá. A megerősítő okiratokat Genfben 1925. szeptember 14-én tették le.

Alulírottak kötelezik magukat, hogy a Nemzetek Szövetsége által a leszerelésre vonatkozóan máris megkezdett munkában őszintén közreműködnek, és a leszerelésnek általános megegyezés útján való megvalósítására törekszenek.

Kelt Locarnóban, 1925. október 16-án

Dr. Luther

Austen Chamberlain

Stresemann

Benito Mussolini

Emile Vandervelde

Al. Skrzynski

Aristide Briand

Dr. Eduard Beneš

A) MELLÉKLET

Kölcsönös garanciális szerződés Németország, Belgium, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország között

A Német Birodalom elnöke, Őfelsége a belgák királya, a Francia Köztársaság elnöke, Őfelsége Nagy-Britannia és Írország Egyesült Királyság és a Tengerentúli Brit Területek királya, India császára, Őfelsége Olaszország királya,

arra törekedve, hogy eleget tegyenek a biztonságra és oltalomra irányuló óhajnak, amely áthatja mindazokat a nemzeteket, amelyeknek az 1914-1918-as háború csapásait el kellett szenvedniük;

megállapítva, hogy a Belgium semlegesítéséről szóló szerződések hatályukat veszítették, és átérezve annak szükségességét, hogy biztosítsák a békét azon a területen, amely annyiszor volt európai viszályok színhelye; és ugyanígy áthatva attól az őszinte óhajtól, hogy a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmányának, valamint a közöttük érvényben levő szerződéseknek keretében az összes érdekelt aláíró hatalmak kiegészítő biztosítékokat nyújtsanak;

elhatározták, hogy e célból szerződést kötnek, és meghatalmazottaikként kijelölték:

A Német Birodalom elnöke: dr. Hans Luther birodalmi kancellárt, dr. Gustav Stresemann külügyminisztert;

Őfelsége, a belgák királya: Emile Vandervelde külügyminisztert;

A Francia Köztársaság elnöke: Aristide Briand miniszterelnököt, külügyminisztert;

Őfelsége Nagy-Britannia és Írország Egyesült Királyság és a Tengerentúli Brit Területek királya, India császára: Stanley Baldwin titkos tanácsost, a Parlament tagját, a Kincstár első lordját, miniszterelnököt, Joseph Austen Chamberlain titkos tanácsost, a Parlament tagját, külügyminisztert;

Őfelsége Olaszország királya Vittorio Scialoja szenátort, akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után az alábbi rendelkezésekben állapodtak meg:

I. cikk.

A Magas Szerződő Felek a következő cikkekben meghatározott módon egyenként és együttesen garantálják a Németország és Belgium, valamint a Németország és Franciaország közötti határokon alapuló területi status quo fenntartását és ezeknek a határoknak a sérthetetlenségét, úgy, amint azokat az 1919. június 28-án Versailles-ban aláírt békeszerződésben vagy ennek végrehajtása során megállapították, garantálják továbbá a nevezett szerződésnek a demilitarizált övezetre vonatkozó 42. és 43. cikkei rendelkezéseinek megtartását.

2. cikk.

Németország és Belgium, valamint Németország és Franciaország kölcsönösen kötelezik magukat, hogy egymás ellen nem intéznek támadást vagy betörést, és semmi esetre sem indítanak háborút egymás ellen.

Mindazonáltal ez a kikötés nem nyer alkalmazást, amennyiben a következő esetekről van szó:

1. a jogos önvédelem gyakorlásáról, azaz az előző bekezdésben foglalt kötelezettség megsértésével vagy a versailles-i szerződés 42. vagy 43. cikkei flagrns megszegésével szemben tanúsított ellenállásról, amennyiben az említett cikkek megszegése nem provokált támadó cselekményt jelent, és fegyveres erőknek a demilitarizált övezetben történt összehívása miatt azonnali cselekvésre van szükség;

2. a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 16. cikkének alkalmazásaként indított akcióról;

3. a Nemzetek Szövetsége Közgyűlésének vagy Tanácsának határozata alapján vagy a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 15. cikke 7. bekezdésének alkalmazásaként indított akcióról, feltéve, hogy utóbbi esetben ez az akció olyan állam ellen irányul, amely elsőnek folyamodott támadáshoz.

3. cikk.

Figyelemmel a jelen szerződés 2. cikkében kölcsönösen vállalt kötelezettségekre, Németország és Belgium, valamint Németország és Franciaország kötelezik magukat, hogy békés úton és az alább megjelölt módon rendeznek minden olyan kérdést, bármilyen természetű legyen is az, amely nézeteltérést okozhatna közöttük, és rendes diplomáciai eljárás útján nem volna megoldható.

Minden olyan kérdést, amelyben a felek valamely jog tekintetében vitában állanak egymással, bírák elé terjesztenek, és a felek kötelezik magukat, hogy a bírák határozatához alkalmazkodnak.

Minden más kérdést békéltetőbizottság elé terjesztenek, ha pedig e bizottság által javasolt rendezést a két Fél nem fogadja el, a kérdést a Nemzetek Szövetsége Tanácsa elé terjesztik, amely az Egyezségokmány 15. cikke értelmében jár el.

A békés rendezésre vonatkozó ezen eljárások közelebbi módozatait a mai napon aláírt külön egyezmények szabályozzák.

4. cikk.

1. Ha a Magas Szerződő Felek egyike úgy véli, hogy a jelen Szerződés 2. cikkét megsértették vagy megsértik, avagy a versailles-i szerződés 42. vagy 43. cikkeit megszegik vagy megszegették, a kérdést azonnal a Nemzetek Szövetségének Tanácsa elé terjeszti.

2. Mihelyt a Nemzetek Szövetségének Tanácsa megállapította, hogy ilyen megsértés vagy megszegés történt, ezt haladéktalanul közli a jelen Szerződés aláíró hatalmaival, és ezek mindegyike kötelezi magát, hogy ilyen esetben azonnali segítséget nyújt annak a hatalomnak, amely ellen a sérelmezett cselekmény irányult.

3. Abban az esetben, ha a Magas Szerződő Felek egyike flagránisan megsérti a jelen Szerződés 2. cikkét vagy flagránisan megszegi a versailles-i szerződés 42. vagy 43. cikkeit, a többi szerződő hatalomnak mindegyike már most kötelezi magát, hogy azonnal segítséget nyújt annak a félnek, amely ellen az ilyen megsértés vagy megszegés irányult, mihelyt az illető hatalom meggyőződhetett arról, hogy ez a megsértés nem provokált támadó cselekményt jelent, és akár a határ átlépése, akár az ellenségeskedések kezdése, akár fegyveres erőknél a demilitarizált övezetben történt összevonása miatt azonnali cselekvésre van szükség. A Nemzetek Szövetségének Tanácsa, amely elé a kérdést a jelen cikk 1. pontja értelmében terjesztették, megállapításainak eredményét mindazonáltal közzé fogja tenni. A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy ilyen esetben a Tanácsnak a tanácstagok egyhangú szavazatát elnyert ajánlásai szerint fognak eljárni, nem számítva az ellenségeskedésekbe bonyolódott felek képviselőinek szavazatait.

5. cikk.

A jelen szerződés 3. cikkének rendelkezéseit az alábbi módon a Magas Szerződő Felek garanciája alá helyezik:

Ha a 3. cikkben említett hatalmak egyike megtagadja, hogy a békés rendezésre vonatkozó eljárásokat kövesse, vagy hogy egy választott bírósági vagy bírósági határozatot végrehajtson, és megsérti a jelen szerződés 2. cikkét vagy megszegi a versailles-i szerződés 42. vagy 43. cikkeit, a jelen szerződés 4. cikkének rendelkezései kerülnek alkalmazásra.

Abban az esetben, ha a 3. cikkben említett hatalmak egyike, anélkül hogy megsértene a jelen szerződés 42. vagy 43. cikkeit, megtagadná, hogy a békés rendezésre vonatkozó eljárásokat kövesse, vagy hogy valamely választott bírósági vagy bírósági határozatot végrehajtson, a másik fél a Nemzetek Szövetségének Tanácsához fordul, amely javaslatot tesz a foganatosítandó intézkedésekre vonatkozóan; a Magas Szerződő Felek ezekhez a javaslatokhoz alkalmazkodni fognak.

6. cikk.

A jelen szerződés rendelkezései nem érintik azokat a jogokat és kötelezettségeket, amelyek a Magas Szerződő Felekre nézve a versailles-i szerződésből, valamint az azt kiegészítő megállapodásokból származnak, ideértve a Londonban 1924. augusztus 30-án aláírt megállapodásokat is.

7. cikk.

A jelen szerződés, amelynek rendeltetése a béke fenntartása, és amely összhangban van a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmányával, nem értelmezhető úgy, mintha korlátozná a Nemzetek Szövetségének azt a feladatát, hogy a világbéke hatékony megőrzése érdekében megfelelő intézkedéseket foganatosítson.

8. cikk.

A jelen szerződést a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya értelmében a Nemzetek Szövetségénél be kell iktatni. Hatályban marad mindaddig, amíg a Tanács a Magas Szerződő Felek valamelyikének a többi aláíró hatalommal három hónappal előbb közölt kérelme alapján legalább kétharmad szavazattöbbséggel meg nem állapítja, hogy a Nemzetek Szövetsége a Magas Szerződő Feleknek elegendő garanciát nyújt. Az ettől számított egy év elteltével a Szerződés hatályát veszti.

9. cikk.

A jelen szerződés a brit domíniumokra vagy Indiára semmiféle kötelezettséget nem ró, kivéve, ha valamelyik domínium vagy India kormánya közli, hogy ezeket a kötelezettségeket elfogadja.

10. cikk.

A jelen szerződést meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat, mihelyt lehetséges, Genfben a Nemzetek Szövetsége levéltárában kell letenni.

A szerződés életbe lép, mihelyt a megerősítő okiratokat letették, és Németország a Nemzetek Szövetségének tagja lett.

A jelen, egyetlen példányban kiállított szerződést a Nemzetek Szövetsége levéltárában helyezik el, s főtitkárát felkérlik, hogy arról a Magas Szerződő Felek mindegyikéhez hiteles másolatokat juttasson el.

Ennek hitelül a fent nevezett meghatalmazottak a jelen szerződést aláírták.

Kelt Locarnóban, 1925. október 16. napján.

B) MELLÉKLET

Választott bírósági egyezmény Németország és Belgium között

A kellőképpen meghatalmazott alulírottak,

kormányaiktól meghatalmazást kapván arra, hogy megállapítsák azokat a módokat, amelyek szerint, amint ezt a mai napon Németország, Belgium, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország között kötött szerződés 3. cikke előírja, békésen oldják meg mindazokat a kérdéseket, amelyek Németország és Belgium között barátságos egyetértéssel nem volnának megoldhatók,

az alábbi rendelkezésekben állapodtak meg:

I. rész

I. cikk. A Németország és Belgium között felmerülő, bármilyen természetű olyan vitás kérdést, amelyben a felek valamely jog fennállása tekintetében vitában állnak egymással, és amelyek rendes diplomáciai eljárás útján barátságos egyetértéssel nem volnának rendezhetők, az alábbiakban megjelölt módon vagy választott bíróság, vagy az Állandó Nemzetközi Bíróság döntése alá bocsátják. Egyetértés áll fenn abban a tekintetben, hogy a fentebb jelzett vitás kérdések felölelik azokat, amelyeket a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmányának 13. cikke megemlít.

Ez a rendelkezés nem nyer alkalmazást olyan vitás kérdésekre, amelyek a jelen egyezményt megelőző tényállásból erednek, és a múltra vonatkoznak.

Azokat a vitás kérdéseket, amelyeknek megoldására a Németország és Belgium között hatályban levő más egyezmények különleges eljárást írnak elő, ezen egyezmények rendelkezései szerint fogják rendezni.

2. cikk. Minden választott bírósági eljárás vagy az Állandó Nemzetközi Bíróságnál megindítandó eljárás előtt a vitás kérdést a felek közös megegyezésével békéltetés végett egy állandó nemzetközi bizottság, nevezetesen a jelen egyezmény értelmében megalkotandó úgynevezett Állandó Békéltető Bizottság elé lehet terjeszteni.

3. cikk. Ha olyan vitás kérdésről van szó, amelynek tárgya a felek valamelyikének belső jogszabályai értelmében a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik, a vitás esetet csak akkor vetik alá a jelen egyezményben előírt eljárásnak, ha az illetékes nemzeti bírói hatóság által ésszerű határidőn belül hozott ítélet már jogerőre emelkedett.

4. cikk. A 2. cikkben megállapított Állandó Békéltető Bizottság öt tagból áll, akiket a következőképpen jelölnek ki: mind a német, mind a belga kormány saját állampolgáraik közül egy-egy biztost nevez ki, a másik három biztost pedig közös megegyezéssel harmadik hatalmak állampolgárai közül jelölik ki: ennek a három biztosnak különböző nemzetiségűnek kell lennie, és a német és a belga kormány közülük jelöli ki a Bizottság elnökét.

A biztosokat három évre nevezik ki; megbízatásuk megújítható. Tisztségük újból való betöltéséig, de a megbízatásuk letelte idején folyamatban levő munkáik befejeztéig mindenesetre tovább működnek.

A haláleset, lemondás vagy egyéb akadályoztatás következtében megüresedett állásokat a lehető legrövidebb időn belül; a kinevezésekre megállapított módon be kell tölteni.

5. cikk. Az Állandó Békéltető Bizottságot a jelen Egyezmény életbelépését követő három hónapon belül kell felállítani.

Ha a közösen kijelölendő biztosok kinevezése nem történne meg az említett határidőn, utódlás esetén pedig az állás megüresedésétől számított három hónapon belül, más megállapodás hiányában a Svájci Szövetség elnökét kéri fel, hogy a szükséges kijelöléseket megejtse.

6. cikk. Az Állandó Békéltető Bizottsághoz közös megegyezés esetén a két fél részéről, ilyen megegyezés hiányában pedig bármelyik fél részéről az elnökhöz intézett beadvány útján lehet fordulni.

A beadványban a vita tárgyának rövid ismertetése után fel kell kérni a Bizottságot, hogy tegyen meg a békéltetésre vonatkozó minden alkalmas intézkedést.

Ha a beadványt csupán az egyik fél terjeszti elő, azt a szemben álló féllel haladéktalanul közölnie kell.

7. cikk. Attól az időponttól számított 15 napon belül, amelyen a német és a belga kormány valamely vitás kérdést az Állandó Békéltető Bizottság elé terjesztett, a felek mindegyike a vitás kérdés megvizsgálására a saját biztosát olyan személyiséggel cserélheti ki, aki annak tárgyában különleges szakértelemmel rendelkezik.

Az a fél, aki ezzel a jogával él, haladéktalanul közli ezt a másik féllel, aki ebben az esetben jogosult arra, hogy a közlés kézhezvételétől számított 15 napon belül ugyanígy járjon el.

8. cikk. Az Állandó Békéltető Bizottság feladata az, hogy a vitás kérdéseket tisztázza, hogy evégett az összes célravezető tájékoztatásokat vizsgálat útján vagy más módon beszerezze, és hogy a felek között megegyezés létrehozására törekedjék. Az ügy megvizsgálása után közölheti a felekkel a megegyezés általa helyesnek talált feltételeit, és határidőt tűzhet ki nyilatkozatuk megtételére.

Munkálatai befejeztével a Bizottság jegyzőkönyvet vesz fel, amely az eset körülményei szerint megállapítja vagy azt, hogy a felek megegyeztek, és pedig milyen feltételek mellett, vagy azt, hogy a felek között nem lehetett megegyezést létrehozni.

A Bizottság munkálatait, hacsak a felek másként nem egyeztek meg, azon naptól számított hat hónapon belül be kell fejezni, amelyen a vitás kérdés a Bizottság elé került.

9. cikk. Ellenkező külön megállapodás hiányában az Állandó Békéltető Bizottság maga állapítja meg eljárását, amelynek mindenesetre ellentmondásosnak kell lennie. Ami a vizsgálatokat illeti, a Bizottság, hacsak egyhangúan másként nem határoz, a nemzetközi vizsályok békés rendezéséről szóló 1907. október 18-i Hágai Egyezmény III. címének (Nemzetközi Vizsgáló Bizottságok) rendelkezéseihez fog alkalmazkodni.

10. cikk. Az Állandó Békéltető Bizottság, a felek ellenkező megegyezése hiányában, az elnök által meghatározott helyen ül össze.

11. cikk. Az Állandó Békéltető Bizottság munkálatai nem nyilvánosak, kivéve, ha a Bizottság a felek hozzájárulásával ellenkező értelmű határozatot hoz.

12. cikk. A feleket az Állandó Békéltető Bizottságnál megbízottak képviselik, akiknek az a feladata, hogy a felek és a Bizottság között közvetítőként szerepeljenek; a felek ezen kívül erre a célra kinevezett tanácsadókat és szakértőket vehetnek igénybe, és kérhetik mindazon személyek kihallgatását, akiknek tanúságtétele célirányosnak látszik.

A Bizottság a maga részéről a felek megbízottaitól, tanácsadóitól és szakértőitől, valamint mindazon személyektől, akiknek kormányaik beleegyezésével történő megidézését célszerűnek tartja, szóbeli felvilágosításokat kérhet.

13. cikk. Amennyiben a jelen egyezmény másként nem rendelkezik, az Állandó Békéltető Bizottság határozatait szótöbbséggel hozza.

14. cikk. A német és a belga kormány kötelezik magukat arra, hogy az Állandó Békéltető Bizottság munkálatait elősegítik, különösképpen pedig arra, hogy a lehető legszélesebb körben rendelkezésére bocsátják az összes tekintetbe jövő okmányokat és tájékoztatásokat, továbbá a rendelkezésükre álló összes eszközöket abból a célból, hogy területükön saját törvényeik szerint lehetővé tegyék tanúk és szakértők megidézését és kihallgatását, valamint helyszíni szemlék tartását.

15. cikk. Az Állandó Békéltető Bizottság munkálatainak tartamára a biztosok mindegyike javadalmazásban részesül, amelynek összegét a német és belga kormányok közös egyetértéssel állapítják meg, és azt egyenlő részben viselik.

16. cikk. Ha az Állandó Békéltető Bizottság előtt megegyezés nem jön létre, a vitás kérdést döntőbírói szerződés alapján vagy az Állandó Nemzetközi Bíróság elé terjesztik, és annak Szabályzatában megállapított feltételek és eljárás szerint, vagy pedig egy Választott Bíróság elé, a nemzetközi viszályok békés rendezéséről szóló 1907. október 18-i Hágai Egyezményben megállapított feltételek és eljárás szerint.

Ha a felek a döntőbírói szerződés tekintetében nem tudnak megegyezni, mindegyikük egy hónapos előzetes bejelentés után jogosult arra, hogy a vitás kérdést keresettel közvetlenül terjessze az Állandó Nemzetközi Bíróság elé.

II. rész

17. cikk. Minden olyan kérdést, amelyre nézve a német és a belga kormány között nézeteltérés van, és amelyet a rendes diplomáciai eljárás útján barátságos egyetértéssel nem sikerül rendezni, továbbá, amelynek a jelen egyezmény 1. cikke értelmében bírói ítélettel való megoldása nem szorgalmazható, és amelynek rendezésére a Felek között érvényben levő más egyezmények külön eljárást nem írnak elő, az Állandó Békéltető Bizottság elé terjesztenek. Ennek feladata, hogy a felek részére elfogadható megoldást javasoljon, és erről minden esetben jelentést tegyen.

A jelen egyezmény 6–15. cikkeiben megállapított eljárás kerül alkalmazásra.

18. cikk. Ha az Állandó Békéltető Bizottság munkálatainak befejezésétől számított egy hónapon belül a két fél nem egyezett meg, a kérdést a felek egyikének kérelmére a

Nemzetek Szövetségének Tanácsa elé terjesztik, amely az Egyezségokmányának 15. cikke értelmében jár el.

Általános rendelkezések

19. cikk. Minden esetben és nevezetesen akkor, ha a kérdés, amelyre nézve a felek között nézeteltérés van, már bekövetkezett vagy közvetlenül bekövetkezendő cselekményekből ered, az Állandó Békéltető Bizottság, vagy amennyiben ez nem foglalkozik a kérdéssel, a Választott Bíróság vagy az Állandó Nemzetközi Bíróság szabályzatának 41. cikke² értelmében eljárva, a lehető legrövidebb időn belül rendelkezni tartoznak a foganatosítandó ideiglenes intézkedések tárgyában. Amennyiben a Nemzetek Szövetségének Tanácsa foglalkozik a kérdéssel, reá tartozik, hogy hasonlóképpen megfelelő ideiglenes intézkedésekről gondoskodjék. A német és a belga kormány kölcsönösen kötelezik magukat, hogy alkalmazkodnak ezekhez a rendelkezésekhez, és tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely hátrányos hatással lehetne a határozat végrehajtására vagy az Állandó Békéltető Bizottság, illetve a Nemzetek Szövetségének Tanácsa által javasolt rendezésre, és általában nem tesznek semmiféle olyan lépést, bármilyen természetű is legyen az, amely a vitás esetet súlyosbíthatná vagy kiterjeszthetné.

20. cikk. A jelen egyezmény Németország és Belgium között akkor is alkalmazandó, ha a vitás esetben más hatalmak is érdekelve vannak.

21. cikk. A jelen egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat a Németország, Belgium, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország között a mai napon kötött Szerződés megerősítő okirataival egy időben Genfben a Nemzetek Szövetségénél kell letenni.

Ugyanazon feltételek mellett lép hatályba és marad hatályban, mint a nevezett szerződés.

A jelen, egyetlen példányban kiállított egyezményt a Nemzetek Szövetsége levéltárában helyezik el, s főtítkárát felkérlik, hogy a két Szerződő Kormány mindegyikéhez hiteles másolatokat juttasson el.

Kelt Locarnóban, ezerkilencszázhuszonöt október tizenhatodikán.

C) MELLÉKLET

Választott bírósági egyezmény Németország és Franciaország között

(Az egyezmény szövege megegyezik a Németország és Belgium között létrejött választott bírósági egyezmény szövegével.)

² A 41. cikk így rendelkezik: „A Bíróságnak, ha úgy véli, hogy a viszonyok ezt megkívánják, jogában áll megállapítani, hogy mindegyik fél érdekében ideiglenesen mely jogfenntartó rendszabályokat kell alkalmazni. A végleges határozat meghozataláig ezeket a rendszabályokat haladéktalanul közölni kell a Felekkel és a Tanáccsal.” (1926. évi I. törvény)

D) MELLÉKLET

Választott bírósági szerződés Németország és Lengyelország között

A Német Birodalom elnöke és a Lengyel Köztársaság elnöke,

egyaránt elhatározva, hogy Németország és Lengyelország között a békét a két ország között esetleg keletkező vitás kérdések békés rendezésének biztosítása útján fenntartsák,

megállapítva, hogy a szerződésekbe foglalt vagy a nemzetközi jogból eredő jogokat a nemzetközi bíróságok kötelesek tiszteletben tartani,

egyetértve annak elismerésében, hogy egy államjogait sem lehet annak hozzájárulása nélkül megváltoztatni,

és tekintettel arra, hogy a nemzetközi vitás kérdések békés rendezését célzó eljárás őszinte követése lehetőséget ad arra, hogy erőszak alkalmazása nélkül oldják meg azokat a kérdéseket, amelyek az államok között nézeteltéréseket okozhatnak,

elhatározták, hogy ez irányú közös szándékaikat szerződésben valósítják meg, és meghatalmazottaikként kinevezték:³ (...)

akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után a következő rendelkezésekben állapodtak meg.

(Az 1-től 20-ig terjedő cikkek megegyeznek Németországnak Belgiummal és Franciaországgal kötött választott bírósági egyezményei vonatkozó cikkeivel.)

21. cikk. A jelen szerződés, amely megfelel a Nemzetek Szövetsége Egyezségománynak, nem érinti a Magas Szerződő Feleknek a Nemzetek Szövetségében viselt tagságukból eredő jogait és kötelezettségeit, és nem értelmezendő úgy, mintha korlátozná a Nemzetek Szövetségének azt a feladatát, hogy a világbéke hatékony megőrzése érdekében megfelelő intézkedéseket fogatosítson.

(Következik 22. cikként az előző egyezmények 21. cikke.)

E) MELLÉKLET

Választott bírósági szerződés Németország és Csehszlovákia között

(A szerződés szövege megegyezik a Németország és Lengyelország között kötött választott bírósági szerződés szövegével.)⁴

³ Németország részéről Stresemann külügyminiszter, Lengyelország részéről gróf Alexandre Skrzyński miniszterelnök és külügyminiszter.

⁴ A meghatalmazottak Németország részéről Stresemann külügyminiszter, Csehszlovákia részéről dr. Eduard Beneš külügyminiszter.

F) MELLÉKLET

Közös jegyzék⁵ Németországhoz az Egyesült Nemzetek Egyezségokmánya 16. cikkére vonatkozóan

A német küldöttség bizonyos közelebbi magyarázatokat kért a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 16. cikkére vonatkozóan. Nem vagyunk hivatva arra, hogy a Nemzetek Szövetsége nevében beszéljünk, de nem zárkozunk el attól, hogy a Nemzetek Szövetségének Közgyűlésében és bizottságaiban eddig már lefolytatott tanácskozások, valamint a közöttünk kicserélt magyarázatok alapján közöljük Önökkel azt az értelmezést, amelyet a magunk részéről a 16. cikknek adunk.

Ezen értelmezés szerint a Szövetség tagjaira ezen cikkből eredő kötelezettségek úgy értendők, hogy a Szövetség tagállamainak mindegyike köteles lojálisan és hatékonyan közreműködni abban, hogy az Egyezségokmánynak tiszteletet szerezzen, és fellépjen minden támadó cselekménnyel szemben abban a mértékben, amely katonai helyzetével összeegyeztethető és számot vet földrajzi fekvésével.

(Aláírások)

Kölcsönös garanciális szerződés Franciaország és Lengyelország között

A Francia Köztársaság elnöke és a Lengyel Köztársaság elnöke, egyaránt arra törekedve, hogy az általános béke fenntartására a mai napon vállalt kötelezettségek őszinte tiszteletben tartása útján megkíméljék Európát a háborútól,

elhatározták, hogy a béke áldásait a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya és a közöttük érvényben levő szerződések keretében kötött szerződéssel egymásnak kölcsönösen biztosítják,

és e célból meghatalmazottaikként kijelölték:⁶ [...]

akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után az alábbi rendelkezésekben állapodtak meg:

I. cikk. Abban az esetben, ha Lengyelországot vagy Franciaországot a mai napon köztük és Németország között az általános béke fenntartására vállalt kötelezettségek meg nem tartása következtében sérelem érné, Franciaország és Lengyelország kölcsönösen kötelezik magukat, hogy a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 16. cikke alkalmazásával azonnal segítséget és támogatást nyújtanak egymásnak, amennyiben a kötelezettségek meg nem tartása nem provokált fegyveres erőszakkal párosul.

Abban az esetben, ha a Nemzetek Szövetsége Biztonsági Tanácsának, az említett kötelezettségek értelmében eléje terjesztett kérdésben eljárva, nem sikerült minden tagját – a vitában álló felek képviselőinek kivételével – jelentésének egyhangú

⁵ A közös jegyzéket Belgium, Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország, Lengyelország és Csehszlovákia képviselői intézték Németországhoz.

⁶ Franciaország részéről Aristide Briand külügyminiszter, Lengyelország részéről gróf Alexandre Skrzyński miniszterelnök és külügyminiszter.

elfogadására bírni, és ha Lengyelországot vagy Franciaországot támadás érné, anélkül hogy a támadást provokálta volna, Franciaország, illetőleg Lengyelország a Nemzetek Szövetsége Egyezségokmánya 15. cikke 7. bekezdése alkalmazásával azonnal segítséget és támogatást nyújtanak egymásnak.

2. cikk. A jelen Szerződés semmiképpen sem érinti a Magas Szerződő Feleknek az Egyesült Nemzetekben viselt tagságukból eredő jogait és kötelezettségeit, és nem értelmezhető úgy, mintha korlátozná a Nemzetek Szövetségének azt a feladatát, hogy a világbéke hatékony megőrzése érdekében megfelelő intézkedéseket fogantosszon.

3. cikk. A jelen szerződést az Egyezségokmánynak megfelelően a Nemzetek Szövetségénél be kell iktatni.

4. cikk. A jelen szerződést meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat a Németország, Belgium, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország között a mai napon kötött szerződés, valamint a Németország és Lengyelország között ugyanezen a napon kötött szerződés megerősítő okirataival egy időben Genfben a Nemzetek Szövetségénél kell letenni.

Ugyanolyan feltételek mellett lép hatályba és marad hatályban, mint az említett szerződések.

A jelen szerződést, amely egyetlen példányban készült, a Nemzetek Szövetsége levéltárában helyezik el; s a főtitkárt felkérlik, hogy a Magas Szerződő Felek mindegyikéhez hiteles másolatot juttasson el.

Ennek hiteléül az alulírott meghatalmazottak ezt a Szerződést aláírták.

Kelt Locarnóban, ezerkilencszázhuszonöt október tizenhatodikán.

Kölcsönös garanciális szerződés Franciaország és Csehszlovákia között

(A szerződés szövege megegyezik a Franciaország és Lengyelország közötti kölcsönös biztonsági szerződés szövegével.⁷)

⁷ Meghatalmazottak Franciaország részéről Aristide Briand külügyminiszter, Csehszlovákia részéről dr. Eduard Beneš külügyminiszter.